

228.

365

228.
a

Al. 228.

Sõbra - and,

Cesti Ma - rahwa lastele.

„Sedda sanna ja Jummalä teggusid, pead sa omi
ma lastele kowwaste kinnitama, ja neist rää-
kima, kui sa ommas koias istud, ja kui sa
tee peäl käid, kui sa maggama heidad, ja
kui sa üllestoufed.“ 5 Mos. 6, 7.

Tallinnas,

trükkitud Dulle kirjadega, 1825 aas. al.

365

Der Druck dieser Schrift wird unter der Bedingung erlaubt, daß gleich nach dem Abdrucke und vor der Herausgabe derselben, acht eingehundene Exemplare zur vorschriftsmässigen Vertheilung an die Censur-Comität der Kaiserlichen Universität zu Dorpat eingesandt werden.
Im Namen der Censur-Comität der Kaiserlichen Universität zu Dorpat:

Christoph Baron von Stackelberg,
Chf. Gouvernements-Schuldirector.

Armad lapsed!

Üks mees, kes teid armastab, kirjotab teile sedda ramatut, selle lotussega, et se teie hingedele jädamaks käsitsi tulleks, ja teile rõmo ja himmo teeks, Jummal saama ikka ennam õppida.

Teie wannemad, õppetajad ja sõbrad, kes teile sedda ramatut kätte andwad, need sawad ennast wägga rõmustama, kui nemmad näwad, et teie dige hea melega sedda loete; — agga weel ennam rõmo saab se neile teggema, kui nemmad näwad, et se aäsi, mis teie luggedes siit leiateg, teie süddamettele wägga armsaks ja kalliks lähhäh, ja et teie sedda ka omma elloga ülesnäidate allandusse, sannakuulmisse ja armastusse sees Jummal ja innimeeste wasto.

Se armas Jummal, kes meie keigeparrem Jäsa taewas on, õnnistago sedda ramatut teie keikide jures, kes teie sedda ial loete, ja laske teid, armad lapsed, üleskaskwada omma Ennese auuks, ja keikide innimeeste rõmuks.

Tuhhataja.

	Lehhe külj.
Jummalast	5
Püüli: ramatust	7
Jummal on innimeste Jēsa	10
Jesussēst Kristusēst Jummalā Poiast	12
Jouto: pūhhadest, ehk Jesussē sündimisēst	14
Uest aastast, ehk Jesussē nimmist	16
Kuیدا Jesus laps ja poisike olli	18
Kuیدا Jesus õppetās ja immetāhtā teggi	20
Jesussē armastus laste wasto	22
Jesus, se õige eesküio keige heateggude seēs	23
Palmi: pūhhast. Kuیدا Jesus Jerusalemma lāks	24
Suur neljapāāw. Jesussē kannatamisēst	26
Suur rede. Jesussē kannatamisēst ja surmast	27
Pūhhawette. Jesussē ülestoumisēst	31
Pūhha ristmisē seādmisēst	33
Jesussē Kristusē taewaminnemisēst	34
Wēllipūhhi. Pūhha Waimo andmisēst	36
Pūhhapāwadest	38
Armastusēst Jummalā ja Jesussē Kristusē wasto	39

Oh Jesus Kristus, So kätte peäl,
Kanna neid lapsi armoga weel!
Eas neid So süles hingada,
Ja siin So rahmisi teha ka.

Jummalast.

Jubba pea saab kuus tuhat aastat, et Jummal seowa mailma on lonud ja ehitanud nisugguseks kui tedda praego nāhha on, ja sedda keik on Temma se fue pāwa seēs nenda lonud: Essimesel pāwal on Temma walgust ette tonud ja pāwa ja õdd teine teisest lahutanud; teisel pāwal teggi Temma taewa lautust selle ma ümber; kolmandamal pāwal lahutas Jummal sedda maad weest ärra, nenda et oiad, jōed, hallikad, jermēd ja merri, ja nenda siis ka mādēd ja orrud sändsid. Ma peäl lastis Jummal siis keik suggu puid, rohto, pōesaid, aiājuri, ja keik mis nāme kaswada. Neljandamal pāwal lastis Jummal pāwa, ku ja need tāhhed ma peäle paistada. Wiendamal pāwal loi Jummal keiksuggused kallad ja linnud ja kuendamal pāwal keiksuggused ellajad; ja kui keik siin ma peäl illusaste olli walmistud, siis loi Temma ka need kaks essimest innimest, Adam ja Ewa, kellest keik innimesed on sigginsud, kes sest aiast siin ma peäl on ellanud. Ja se Jummal, kes ni lūhhikesse aia seēs keik on lonud, ja sedda keik es lūhhestki asjast ette on tonud, — se on sest aiast sadik ka keik ommad somad ülespiddanud. Temma lasseb igga pāwa omma pāikesse ülestousta, et se ma saab walgustud ja soiidud ja wiljakandjaks tehtud; Temma lasseb igga aasta need nelli aasta jaggo, nenda kui nāmi, ferwade, sui, sūggise ja talwe, teine teise järrele tulla. Temma annab keikile innimestele ja keikile mau elolajattele iggapāāw nende toidust, ja ka keige taimettele nende siggidust ja kaswamist.

Oh kui suur on sellele Jummalā joud ja wāggi, kes ni paljo on lonud ja sedda keik ülespeab, nenda et sest koddagit ei lāhha raisko egga nurja. Kui suur on keik Temma riik, mis üle Temma wallitseb! Kui suur woib Temma tarkus olla, et Temma keige omma lo

made peäle woib möttel'da, nende keikide ülle wallitseda ja nende keikide eest murretseda! Ja kui suur woib Temma headus ja armastus olla, et Ta ni paljo lomasid loi, üsna head neile tehha!

Oh! kes ei peaks nüüd mitte ühhe ni hea, ni tar- ga, ni wäggera ja armolisse Jummal peäle keigest süddamest lootma, ja Temma sisse uskuma. Eks meie ei pea siis nüüd mitte Temma peäle lootma haigusse ja keige mu hädda sees! Temma jääb ikka ühhesuggune hea, wägger ja tark. Nenda kui Ta algmisest olli, nenda jääb Temma iggaweste.

Agga, armas laps, Jummal on ka pühha, se on, Temma on täieste wagga ja puhhas pattudest. Mina headus on Temma mele pärrast, ja keik kirja Ta wihtab; se on Ta melest hirmus. Ja Temma on dige, se on, Temma tasub ikka head ja nuhtleb kirja. Temma on ka se, kes keik asjad ärrateab; Temma näab ja teab keik, mis keikis paikus sünnib ehk tehakse, mis keik innimesed tewad ehk rägivad ja foggoni ka sedda, mis nemmad mötlewad; sest Temma on keikis paikus, meie ei woi ennast Temma eest kuhhogi warjule peita, kus Temma ei olleks meid näggemas. Mis arwad sinna nüüd, armas laps? Eks sa pea siis ikka wagga ollema, ja keikis paikus waikseste ellama, et se pühha, dige ja keige asja teädja Jummal, sind woiks armastada ja et ei olleks Temmal tarwis sind nuhtelda?

Kes on mailma ehitand,
Mis liggi ja mis kangel;
Ja keik se taewa külge pann'd,
Nääd, ku ja tähhed kõrgel?
Kust on ni paljo ellajad,
Määd, orrud ja keik wäljamaad
Keik puud, mawiljad, died?

Keik olgo suur ehk pissoke,
Keik olled Sinna teinud!
Keig' algia olled diete,
Ja hoiad keik, mis lonud!
So wäe ja So sanna peäl,
On keik mailm weel tänna teäl,
So läbbi on keik sanud.

Sa tead, mis teen ilma peäl,
Ja nääd mind keikis paikus;
Mis ial ertewõttan teäl,
Nääd, mis mo sees sin ligus;
Keig' paika So film ullatab,
Mind pimmedas kui walges nääd,
Mi õsel, kui ka päwal.

Piibli = ramatust.

Armas laps, kas sa tead, kust meie sest armsast Jummalast ni paljo teame? Sedda keik leiame ja same Piibli = ramatust teada. Kui meil sedda Piiblit ei olleks, siis olleksime meie nisamma rummalad kui pagganad, kes Jummalast ühtegi ei tea, — need pagganad on ristimatta innimesed, kel Piibli = ramatut egga ühtegi pühha kirja ei olle, — kes ellajaid ehk kuisid, mis puust ja kiwist tehtud, jummaliks peawad ja neid tenivad. Oh, teie waesed innimesed! Mis woivad teid need kuletumad jummalad aidata? Nemmad ei woi neist ühtegi nou, jahbutamist egga abbi odata. Oh, kui wagga õnsa olleme meie ristiinnimesed nende wasto, et meil se Piibli = ramat on, kust meie sedda tõsist Jummalat olleme tundma õppinud, kes taewast ja maad on lonud, ja kes keiki innimesi woib aidata!

Ei olle ükski ramat siin mailmas ni kallis, armas egga ni wanna, ja mis nenda üsna tõega on täidetud, kui se Piibel. Jummal isse on sedda Piiblit lastnud kirjutada. Seäl sees seisab, mis Jummal isse innimestele on rätinud, mis Temma neile õppetanud, ja mis Ta neile tootanud ja ahwardanud, ja sepärrast nimmetakse Piibli = ramatut ka Jummal Gannaks. Mis Jummal armas tarwis ollewad neid innimesi õppetada, sedda lastis Temma wagga meeste läbbi ülleskirjutada. Mis suggusi pühha ramatuid kirjutati aeg aialt paljo, ja keik need ramatud ühtekokko pandud, need tewad se Piibli wälja. Selle jummalikko ramatusse on paljo furi asjo üllespandud. Meie leiame seält seest paljo tähhelepanemisse wäart asjo ja õppetusi, ja need kallid käsud, mis Jummal innimestele on annud; ka paljo ennekulutamissi, kui Jummal prohiwetide läbbi sured asjad lastis enne kulumada, kust monned mitme saa aasta pärrast wast sündinud ja tõeks on läinud.

Se Piibli = ramat jaggatakse kahte jausse; essi menne on se wanna ja teine se uus testament.

Se wanna testament on se surem Piibli = jaggo.

Keif seält seest leidawad ramatud on enne Kristusse sündimist kirjotud.

Se wanna testamenti sees on ramatud sündinud asjust, ja need on need 5 Mosesse ramatud; Joosua ramat; Kohtomoistjatte ramatud; Nutti ramat; 2 Samueli ramatut; 2 Kuningatte ramatud; 2 Mäi ramatut; Esra ramat; Neemia ramat ja Esri ramat.

Nende ramatude seest laame rägitala mailma loomisest, neist esimestest innimestest ja neist Judarahwast, selle rahwa hakkatusesest senni kui liggi nelli sada aastat enne Kristusse sündimist.

Oppetusse ramatud; ja need on: Jobi ramat, Sameti lauloramad ja 3 Salomoni ramatud, temma oppetusse sannad, Eogguja ramat ja lülemäul.

Prohwetide ramatud; need on need ramatud, mis kuusteistkümmend prohwetit on kirjotanud, selle kirjade seest paljo maenitsusfi ja ennekulutamissi leida on.

Wanna testamenti wiimse otsa peäl on weel monned ramatud, mis käl ep olle jummalikkud, agga siiski wägga tarwilikkud kirjad, mis meile kasuks on ja nemad keif on weel enne Kristusse sündimist kirjotud ja andwad meile mondasuggust kallist oppetust, kuida meie lotusess ning uskus Jummalaga peäle same kinnitud. Neid nimmetatse Apokriifiks ehk warjule hoitud kirjaks, sest et need ramatud kõrwal seisid ja neid mitte ni paljo ei pruhtud, kui need teisest wanna ning ue testamenti jummalikkud kirjad.

Se uus testament on se wähhem Piibli, jaggo ja on pärrast Kristusse sündimist kirjotud. Selle sees on esmalt ülespandud sündinud asja ramatud, ja need on need nelli Ewangelisti, Matteusse, Markusse, Luka ja Joannesse ramatud, ja nende sees rägitalse Jesusse ellust, oppetussest ja teggudest. Siis tulleb apostli teggude ramat; need ollid waggad Jummalaga mehhed, sedda meie Jēsand Jesus teige mailma sisse lākkitas, teige rahwale omma kallist armo-oppetust kulutama.

Siis, oppetusse ramatud; sest apostel Pau-

lus on nelliteistkümmend epistliramatud kirjotanud; apostel Peetrus laks; apostel Joannes kolm; apostel Jakobus ühhe; ja üks epistli-ramat on apostli Juda kirjotud. Wimaaks on weel

Üks prohwetit ennekulutamisse ramat, mis Joannesse ilmutamisse ramatiks nimmetakse.

Keif need Piibli kirjad on jubba ammust aiafi kirjotud. Wanna testamenti esimestesed ramatud, mis need teigewannemad kirjad ma peäl on, need on jubba ühhe kolme tuhhande ja nelja saa aasta eest kirjotud; ja se uus testament on pärrast Jesusse taewaminnemist, jubba ka liggi tuhhat ja kahheksa saa aasta eest illespandud.

Selle armsa Piibli-ramato seest oppime üksipäinis Jummalat diete tundma; seält seest laame sedda teigeparremat jubhatamist, kuida meie siin ilmas tõeste woime õnsad olla ja pärrast iggaweste õnsaks jada.

Armas laps! Keif need head oppetussest, mis sinna sellegi weikesse ramato seest leiad, ka need on keif se pühha kirja ehk Piibli seest wõetud.

Oh, armas laps, panne nüüd hästi keif tähhel, mis sa keif Piiblist woid oppida, olgo koddo, ehk kirjikus, ehk kolis. Ei woi sinna siit ma peält ühtegi parremat oppetust leida, kui se on. Sepärrast panne hästi tähhel keif, mis sulle Piiblist rägitalse, ehk mis sa isse seält seest loed; isseärranis oppi dige hõlega need Piibli-salmid pähhä, mis sulle so wannemad ehk ka foolmeister Piiblist andwad oppida. Oh, sinna ei woi mitte uskuda, kui suurt kasu pühha kirja tunnistussest, teige so ello aial sulle woimad sata. Nemmad sawad sulle so nore ja so wanna põlwe, terwise ning haigusse päimil, ja ka õnne ning willetsusse sees, kinnitussest ja tõõstimisest.

Selge tõõde on se sanna.
Oppeta mind sedda moistma!
Ja mull' sedda joudo anna,
Et woin selgest arro sada,
Mis wiib õnnistusse teele,
Annab mulle lapse mele.

Oh, kui jättad üksi mind,
Siis mo tee lääd pea nurja;
Anna et mo südda Sind,
Jffa nouab, ei te kurja,
Wuido kui so armo tean,
Kahhe tõõra nuhtlusi kannan.

Anna isse joudo must'
 Sinno sanna järrel tehha.
 Anna truiſt kâia Cull'.
 Anna diguſt minnuſt nähha:
 Siis ſaab ütkſord teiſes elluſ,
 Rõmuſtama mind So walguſ.

Jummal on innimeſte Jõſa.

Mende mitme kalli õppetuſte ſeas, mis meie Piib-
 liſt leiame, on iſeſeärranis ka ſe: et Jummal innimeſte
 Jõſa on. Oh kui paljo tähhendab ſe ſanna: Jum-
 mal on innimeſte Jõſa. Kui üks kunningas ühhe ſandi
 lapſe ommaks lapſeks waſto wõttaks, ja kui iſſa tem-
 ma eest tahhaks murret kanda; — eks ſe laps ei olleks
 mitte wägga õnnelinne. Agga kui wägga paljo ſurem
 ja lilem aſſi ei olle mitte ſe, kui ſe iggawenne wäggero
 Jummal, kes keige aſja loja on, ja kelle joud, abbi
 ja heateggemisſed ſelle elloga otſa ei lõppe, waid igga-
 weſte keſtrowad, kui ſe innimeſte waſto ütleb: Minna
 tahhan teie Jõſa olla, ja teie peate minno lapſed ollema!

Ja et Jummal wiſſiſte ka kui üks armolinne Jõ-
 ſa innimeſte waſto ennast üllesnäitab, ſedda näitab
 keif ſe Piibel wägga ſelgeſte wälja.

Kui sõbralikkult näitis ennast Jummal nende eſi-
 meſte innimeſte, Adama ja Ewa waſto! Kui paljo
 head teggi Ta neile! Ja kui truiſte maenitſes Temma
 neid ſelle eest, mis neile kahjuks piddi tullema! Tem-
 ma olli neid omma ennese nõo järrele waggaks ja püh-
 haks lonud, ja neile ühhe wägga armsa ellamiſſe pai-
 ga Edeni ehk Paradisi aias annud. Ja kui nemmad
 Temma waſto ſannaſuulmattaks ollid ſanud, ja Tem-
 ma neid piddi nomima, ſiiski olli Temmal nende üle
 halle meel, ja ei touganud Ta neid mitte hopis enneseſt
 ärra, waid andis neile weel ſe kalli tootusſe, et Temma
 tahhab neile ütkſord ühhe kalli Lunnastaja ſata.

Kui wägga ormolikkult näitis Jummal ennast
 Jüda-rahwa wanna iſſade ja iſeſeärranis Abraami,
 Jſaaki ja Jakobi waſto? Temma näitis ennast neile
 innimeſſe näl ja räkis nendega ühhe armsa ja trui

sõbra wiſil. Kui wägga armsa Jõſa wiſil hoidis ja
 ſatis Jummal wägga Jõſepit, ja temma nore põlwe
 waggaduſt taſſuſ Ta temmale rohkeſte!

Kõllab Jummal ſe hea taewane Jõſa piddi ka
 teggema nende kui üks hea dige iſſa omma laſtele teeb
 ja peab teggema, — neid ſannaſuulmatta lapſi kar-
 riſtama, et õppitwad moiſtima, et keif wallatus ja
 patto tõ neid hufka ſadab. Jummal nuhtles jo need
 eſſimeſſed innimeſſed nende waſtopannemiſſe pãrraſt:
 Temma nuhtles keif ſedda eſſimeſt innimeſte ſuggu,
 kui nemmad Sedda hopis ollid ärraunnustanud ja pat-
 to ſiſſe langenud, ſure weeupputuſſe läbbi; Temma
 nuhtles Sodoma ja Komorra linnna nende jummal-
 kartmatta ello pãrraſt tulle ja weewliga taewast; Tem-
 ma nuhtles neid Jüda-rahwaſt ſaggedaſte nende eb-
 ba: jummal teniſtuſſe ja mu kolwatuma ello pãr-
 raſt, ſõa ja merreärrawallamiſſega, ja wiimaſs kau-
 tas Temma keif nende maad ja linnad ärra.

Ommeſi laſſeb Jummal niſugguſed raſket nuht-
 luſſed ſiis waſt tulla, kui Ta enne jo kaua aega inni-
 meſſi on laſtnud meleparrandamiſſe ja pattuſtpõõr-
 miſſe pole maenitſeda ja nende meleparrandamiſſe jär-
 rele kaua jo wõtnud. Ja Temma nuhtluſtel on ikka
 ſe hea nou, et teiſed innimeſſed ſeſt peawad märko
 wõtma, ja patto tõ eest ennast hoidma.

Se Piibel õppetab meid ka ſelgeſte, et Jummal
 ikka jo wannast aiast keif teinud mis agga woimalik,
 innimeſt pattuſt ja keigeſt kahjoteggewaſt eſſituſſeſt tag-
 gaſi tommata: et Temmal mitte tarwis ei olleks neid
 nuhhelda.

Pãrraſt mailma lomist nende eſſimeſte tuhhande
 aasta ſeas, on Jummal iſſe innimeſſed õppetanud ja
 on ka wägga meeſte läbbi neid laſtnud õppetada. Ja
 kui Jummal näggi, et paljo rahwa ſeltſid Sedda ho-
 pis ärraunnuſtaſid, ja haſkaſid pãwa, kuud ja taewa-
 tähta, ja ka ellajaid ja kuuſid jummaliks piddama ja
 neid kummardama, ſiis wõttis Temma ſelle wägga
 Abraami järreletullewa ſuggo, nende Jüda-rahwaga

lõht isseärralisk seädust tehha, ja andis Juda-rahwale Mosesse lābbi ni kallid õppetused ja seädused ja nāitis ennast ka se rahwa wasto ni aulikkust kui se tõssine, ellaw ja wāggerw Jummal, et tõssine Jummalatundminne se rahwa lābbi alles sai hoitud.

Ta kui Juda-rahwas hakkasid Jummalast ärralangema, siis lākkitas Jummal prohwetid nende jure, neid jalle maenitsema ja ueste Jummalat pole kutsuma, et nemmad piddid lūberpõdrma ommast kurbussest Jummalat pole.

Keigefelgeminne nāitis Jummal omma iselikkõ armastusse innimeste wasto se lābbi alles, et Temma omma ainsundinud Poia mailmasse, innimeste jure lākkitas, ja tahtis se lābbi neile omma armastust õige tutwaks tehha ja neid ärrapeasta nende willetsussest, kuhho nemmad patto lābbi ollid langenud.

Oh minno armas laps! Kui wāgga armas ja hea luggu saab sul ollema, kui sinna Jummalat, sedda head Jēsa diete armastad, ja kui Temma laps Temma sanna kuled ning Temma peäle lodad.

Sull' tahhan Jēsa tanno laul: Kes woib So hakkastust siin da, moista?

Ta tanno tua süddamest! Poeg jättis mahha taewa au, Siin keigest wāest Sind auus: Et tahtis mind siin surmast tada, peasta:

Oh olle fideud se eest. Mi immelik Ta armo nou.

So armastusel polle raia,

Oh Jēsa, suur on Sinno id;

Heal meel ehhitad meil' maia,

Et meid ei waewa patto d.

Jesusest Kristussest Jummalat Poist.

Mis Jesusest Kristussest Piiblis on alles pandud, se on meil tõeste se keigekallim rõmustaminne. Kui meie lūhtegi Jesusest ei teaks, siis ei teaks meie ka mitte, kuidas meie woiksime õnsaks sada. Sepärast on Temmast keigerõhlem Piiblis kirjutud; ja woib käl tõega ütelda, et keik se Piibel Temmast tunnistab; ehk käl keikis paikus Sedda just ei nimmetada, siiski jubha-

talse ommeti ilka Temma peäle ja tulletasse mele, kui wāgga tarwis innimestel üks nisuggune Ärrapeastja ja Onnisteggia on kui Temma meil nüüd on.

Sest Jesusest õppetab pūhha kirri, et Temma se Jummalat ainsundinud Poeg on, ja et Temma on se Issand, kelle sarnast ennam taewas egga ma peäl ei olle, ja et Temma on Jummal ille keige fideud iggaweste, ja on iggawessest aiaist Jummalat jures olnud. Jummal on omma sure hallastusse parrast, nende pattuste innimeste wasto, omma keigearmsamat Poega mailma sisse saatnud, innimesse nāul need innimesed pattust ja iggawessest hukatussest ärrapeastma ja lunnastama; ja se Jummalat Poeg tulli hea melega: Ta tulli armastusse parrast innimeste wasto, sedda lunnastamisest teggo korda saatma, ja sedda ennese peäle wõtma.

Agga se lunnastamisest parrast olli tarwis, et Jummalat Poeg taewast ma peäle piddi tulles, innimesseks sama ja innimeste patto ja kurbusse eest piddi kannatama ning surema. Ta sedda keik wõttis se Jummalat Poeg ka heamelega ennese peäle. Temma sündis innimeseks; ellas kolmkümmend kolm aastat ja nelli kuud innimeste seas; õppetud neid ja tunnistas neile se taewase Jēsa surest jummalikkust armastussest; nāitis jummalikkõ immeteggude lābbi sedda ka alles, et Jummal olli Temma sees, et Temma Jummalaga üks olli, ja et Jummal isse Temma seest innimestele ennast nāitis, ehk ilmutas. Temma ellas ilma süta, ilma pattota ja laitmatta õige pūhaste; Temma elas waesuses; keik wihkasid ja põlgasid Sedda; Temma surri ristisambas, ja kannatas hirmsaste ihho ja hinge polest. Ta keik sedda teotust ja surma kannatas Temma keikide innimeste eest, et keik, kes nüüd Temma sisse usuwad, ja uskus Sedda ommaks lunnastajaks wasto wõtwad, pattude andelsandmist ja ärrapeastmist iggawessest hukatussest woitwad sada. Innimeste heaks on Jummal Sedda kolmandamal päwal ka surmest alles ärratanud, ja neliakümne päwa parrast,

Temma ülestousmissee järrel, wõeti Tedda üles taewa, ja seal on antud teile wallitus taewas ja ma peäl Temma kätte, et Temma neid teile woib õnsaks tehha, kes Temma läbbi Jummalat jure tulleswad, et Temma ka neid, kes uskus Tedda palluwad, teiges ihho ja hinge häddas woib aidata; Temma saab ka ükskord teile innimesed surnust ülesärratama ja nende peäle kōhhut moistma, kus Ta siis neid, kes Tedda siin armastasid, omma iggawesse õnnistusse riiki wasto wõttab, — agga neid, kes Temma ärralunnastamisest ei hōind, egga sedda wasto ei wõtnud, neid lāhtab Temma ennest ärra, iggawesse hullatusse sisse.

Sest Jēsussest, Jummalat Poia, meie Jēsan dast ja Onnisteggiast, ja teige mailma kōhtomoistjast, saad sinna, armas laps, weel paljo ennam se rama to seest luggeda.

Siin saab sulle weel üht ja teist Temma teggudest rākitama; ja isseārranis saab sulle nāiderud, mis need kallid pūhhad meie Temmast teada andwad.

Oh minno armas Jēsus Krist!	Sa olled minno walguštus!
Teile olled Sinna minnul wiist!	Lasst Sinno armo õppetns,
Kui ülesārkan unnest,	Mind kinnita ja hoida,
Kui lāhhān jälle hingama,	Kui õn ehk hädda koormas
Lasst südda tunda rõmo ka,	mind,
Sest, mis mo eest Sa teinud!	Siis anna, et ma ostan Sind,
	Ja woin Eust kinni hoida.

Joulust. Jēsusse sündimissest.

Need joulupūhhad peawad ristiinnimesed selle sure asja māllestusseks, et Jummalat Poeg innimeseks on sündinud.

Oh, mis tādhelepannemisse wāārt assi on se: Jummalat Poeg tulles innimeste jure, ja saab kui üks weike laps sündima!

Kui allandikkul wiist, ja mis waese seifusse sees olli Temma sündinud! Maria Temma emma olli üks waene neitsit, Juda-rahwa suggust. Ei sündinud Temma mitte Juda-rahwa pealiinas, Jerusalemmas, egga mitte ühhes lunninglikkus kōias, waid ühhes wei-

keses liinas, Betlemmas, ja seal ühhes lautas; ja et Temma emma waesusse pārrast wõdit egga kätit ei woinud sada, siis pannid nemmad Tedda sime sisse.

Oh mis suur rõõm olli taewas, kui se ma peäle olli tulnud, kes neid innimesi wois lunnastada ja õnsaks tehha! Inglid tulid taewast mahha, neile karjastele Betlemma jures, need rõõmsad sannumed toma, ja auustasid Jummalat taewalikko kitusse lauludega. Ja need karjased lāksid kōhhe Betlemma, sedda lapsesest waatma — ja oh kui suur olli nende rõõm kui nemmad Tedda nāggid!

Armas laps! arwa järrele, mis olleksid sinna mõttelnud, kui sa sead jures olleksid olnud ja teile sedda omma silmaga olleksid nāinud, kuida Jēsus meie heaks, ni alwal ja ni waesel kōmbel, innimesse lapses sündinud? Eks ei peaks nūūdki weel, selle asja peäle mõteldes, sulle, Jummalat meie taewase Jēsa armastus innimeste wasto, mele tulles, et Temma omma armast Poega meie jure lākkitanud ja Tedda ühheks nisugguseks wātimaks innimesse lapses lāknud sündida! Ja kui hea olli Jummalat Poeg, et Temma armastussest innimeste wasto, seia mailma sisse tulli, ja ühheks ni nõdraks innimesse lapses sai! Tõeste tahhab Temma ka meid lapsesessi armust wasto wōtta ja õnsaks tehha, sest et Temma isse ka lapses sanud, nisugguseks kui meie, ja nūūdki weel armoga meie peäle watab. Eks meie ei peaks Tedda se eest nūūd mitte teigest sūddamest tannma ja armastama, et Temma meie wasto ni suurt armastust on ülesnāitnud.

Nāūd tulli tõest se armo d,	Kui paljo armo walguštust,
Ja taewast lauldi temma tō!	On Jummalat saand ilmsiks
Teile ingli wāggi rõmūstas,	tõest!
Et Jēsus olli sündimas.	Se nāitab Jēsa armo neit!

Kes nāhha sedda last seal said,
Teile nemmad wāgga rõõm:
saks jaid,

Et Jēsand tulnud ilmale,
Kes on siin nende sarnane.

Et omma Poia annab meil!

Sa isse loid teile ilma ma;
Nāūd tulles seia ellama!
Kes istid taewa järje peäl,
Siin kuuldi ma peäl Sinno
heäl!

So armastus on põhjata!
 Meil' omma Poega kinkid Sa!
 Müüd kinkid Jesu läbbi weel,
 Mis meie õnneks tarwis teäl!

Armas laps! Eht sa tead jubba, et meie, ristis-
 rahwas, omma aasta arro, Jesusse Kristusse sündi-
 misest sadil loeme. Sel aastal, mil se ramat on
 trükitud, on jubba üks tuhhat kahheksa sadda ja kak-
 sümme ja nelli aastat sest sadil möda läinud, kui
 Jummal Poeg on innimesseks sündinud.

Uest aastast.

Ristiinnimesed algawad omma aasta kahheksa
 päwa pärast Joulou-pühhi. Meie peame ue aasta pä-
 wal Jummalat tänama keige hea eest, mis Temma
 se mödaläinud aasta sees meie on teinud, ja Sedda
 palluma et Temma ka se tulles aasta sees, mis meie
 hakkame, meie wasto armolisest jääks, ja meie weel
 ikka ihho ja hinge polest head teeks.

Meie peame ka ue aasta päwal omma mele tulle-
 tama, et se laps Jesus kahheksa päwa pärast Tem-
 ma sündimist, sai ümberleigatud ja Temmale se nimmi
 Jesus pandi.

Jummal iski oli inglil läbbi Jesusse emmale ja ka
 Temma wõdra-isa Josepile lastnud ütelda, et nem-
 mad piddid selle lapse nimmi Jesus pannema.

Jesus on üks Hebreu-nimmi ja tähhendab meie
 keele üks Onnisteggia, Arrapeastja, Arralunnastaja ja
 üks Saatia õnnistusse peäle.

Ja tõeste, Temma kannab sedda nimme õigusse-
 ga; Temma on se õige Onnisteggia, Temma woib
 parrandada, aidata, arrapeasta ja lunnastada keigest
 häddast! Kui paljo haigid ei parrandanud Temma mitte
 ihho polest, kui Temma siin ma peäl ellas; ja sedda-
 samma teeb Temma weel ikka, eht Temma praego küt-
 taewas on.

Agga temma parrandab innimesed ka nende patto
 häddast, mis nimmerakse hinge haigusseks.

Temma aitab ja peastab meid nühkli weel keigest
 häddast, mis meie siin ellus agga ial juhtub. Temma
 woib keit innimesed jubba siin ellus, seestpidi, se on
 hinge polest, õnsaks tehha, ja tahhab meid iggawesses
 ellus täieste õnsaks tehha.

Armas laps! Eks sinna ka ei tahhaks sedda Jesust
 heamelega ommaks Onnisteggiaks, Aitajaks ning On-
 nesaatjaks ustus wasto wõtta? Saggedaste olled ka
 sinna omma wallatusse läbbi patto teinud; Jesusse ju-
 rest ainuüks woib sinna pattude andeksandmist, ja
 sedda joudo sada ennast parrandada. Sinna ka woib
 haigeks sada eht monne mu hädda sisse sattuda. Eht
 woib Jesus üks siin aidata ja keigest häddast siin peäs-
 ta, ja aitab ja peastab siin, kui sa Temma peäle lo-
 dad. Meie peame ka keit' surrema, ja tahhaksime hea-
 melega surmast jälle ülestousta ja taewa sada, ia ei
 woi ükski muud kui Jesus meid surrust ülesarradata ja
 õnsaks tehha.

Sepärast pallu sure hõlega omma Isandast Je-
 sust: Armas Onnisteggia! anna mulle keit mo pattud
 andeks, ja peasta mind pattust nenda, et minna ennom
 patto ei te, egga patto sanna ei tule. Aita mind parre-
 maks ja waggamaks sama, ja te Sinna mind isse kei-
 ge hea tõle kõlbolisest. Ja mo jure keiges häddas ja
 wõtta mind wimaks Ennese jure taewa.

Meie armas Onnisteggia saab ka Kristusseks nim-
 metud. Ka sedda nimme andsid Temmale need inglid,
 kes Petlemma jures neile karjastele Temma sündimist
 teada andsid.

Kristus on üks Kreka-nimmi, ja on sesamma, mis
 Hebreu keele Messias on, se on üks salwitud eht woi-
 tud. Ennemuiste said need kuningad, Jummalat kää-
 so peäle, kalli õliga wõitud, ja sega nende pea salwi-
 tud; ja sepärast nimmetati neid Jummalat wõitud
 mehiks.

Jesust ei wõitud küt mitte õliga kuningaks, waid
 Temma oli Jummalat pühha Waimoga wõitud ja täi-
 detud.

Temma on nüüd se dige Jesanda salvituid,
Temma on nüüd teitide kunningatte Runningas ja lei-
tide issandatte Jesand.

Armas laps, kui sinna ussüd, et se Jesand Kris-
tus, ka sinno Jesand ja Runningas on; kule siis ka
Temma sanna heamelega; ella Temmale rõmuks, ja
panne teit omma totust Temma peäle, — siis saab Tem-
ma jubba siin, kui sinno armolinne Jesand ja Onnis-
teggia ennast sinno wasto lillesnaitma ja sind teige
Ommadega üksford iggawesse õnnistusse sisse wasto-
wõtma.

Need innimesed, kes Jesust ommaks Jesandaks,
Runningaks, Onnisteggiaks ja Onnesaatjaks wasto-
wõtroad, nimmetakse ristirahwaks, sest et meie Jesand,
telle sisse meie ussume, se Kristus, üks Jummalas sal-
wituid ja wõituid on.

Se nimmi, mis meie kanname, et meie ristirah-
was olleme, se peab ikka meie mele tulletama, et meie
Kristusse parrast olleme ja et meie ikka Temmale rõ-
muks peame ellama; agga meie peame ka tõeste, pühha
Waimoga, Kristusse wõituid innimesed ollema. Kui se
samma Jummalas hea Waim meie sees ei olle, mis Je-
susse sees olli, — siis ei olle meie mitte Temma ommad.

Oh Jesus üllem hea!
Sa woid meil rõmo fata.
Ei armsamat woi ma,
Kui Jesu nimme kita.
So nimmi kulutab,
Mull' minno kurbdusfes,
Et Sa mind õnsaks teed,
Mo peäle hallastes.

Gull' ellan ja So sees,
So sees ka tahhan surra.
Kui ello ots jo kääs,
Siis lodan So sees sada,
Se taewa pärriaks,
Mis wäljateen'sid Sa.
Ja kui mind üks teed,
Sind tahhan tänada.

Kuida Jesus laps ja poisike olli.

Kui Jesus sai sündinud, siis hakkasid kohhe kur-
jad innimesed Tedda takkatusama. Se jummalas
karmmatta kunningas Herodes tahtis lasta Tedda ärra-
tappa. Agga Jummal teggi temma kurja nou tühjaks
ja andis kasko Josefile, et temma pididi lapse ja Tem-
ma emmaga ärrapõggenema Egiptusse male.

Kui Josef ja Maria monne aia parrast jälle oma
ma lapse Jesussega wõisid Juda-male taggasi minna,
siis läksid nemmad Kalileas male, Naatsaretti linna,
kus nende endine ellamisese paik olli. Senna jäi Jesus
nende jure, kunni Temma kolmekümne aastaseks sai,
ja on omma kaswataja issa jures, kes üks pusep olli,
puseppise tööd teinud.

Temma lapse ja poisikesse põlwe ellust rägitalse
meile ues testamentis, et Temma on kaswanud tarkus-
ses, pittuskes ja armus Jummalas ja innimeste jures;
Temma on omma wannematte wasto sannakulelik ol-
nud, ja kui nemmad Tedda Temma kahheteistkümn-
ma aasta sees Jerusalemma ennese kasa wõisid Pasas
pühiks, seal on Temma kolmeks päwaks jänud tem-
plisse teit õppetajatte sekka, ja on nendega rätinud,
nenda et need õppetajad Temma tarkust on immeks
pannud.

Armas laps! Kas sinna ka tahhad Jesussele mele-
heaks ellada, ja Tedda armastada? Kas woib sinnust
ka ütelda, et sinna igga aastaga kaswad wannadus-
ses ja teige hea kombede ja teggude sees ja Jummalas
ja innimeste melest ikka Tedda armsamaks saad? Et
peawad sinno wannemad so parrast wahhest kaebama
et sinna igga aastaga ikka Tedda wallatumaks lähhad ja
Tedda tiggedamaks? Kas woib sinnust nenda kui pisso-
tesest Jesussest ütelda, et sa omma wannematte
wasto olled allandlik ja sannakulelik? Kas sinna ka
lähhad heamelega kirtiko ja koli ja moistlikko ja wogga
rahwa jure, nenda kui laps Jesus, et sa woid head
kuulda ning õppida?

Oh kui õnnis saab jubba sinno nore põlwe ello ja
weel paljo ennam so wannadus ollema, kui sa nüüd so
omma ello korra Jesusse ellamisese wiisi järrele sead!
Agga kui suur saab sinno õnnetus ollema, kui sinna
teige melega ommad nore ea ello päwad ärraraiswad,
ja omma wannematte wasto sannakuulmatta, lais-
õnnas õppimisfes ja palwes hõleto olled.

Oh, et woifsin rikkaks sada,
 Armastusēs, tartusēs,
 Oh, et woifsin waggaks jada,
 Jēsus Sinno armo wāes!
 Tahhan olla Jēsa maias,
 Temma armsas pūhhas toias,
 Olla sannawõilik norelt,
 Keigil' mǎrgits iggalt polelt!
 Ja sepǎrrast Jēsus sa,
 Minno õppetajaks ka!

Ruida Jēsus õppetās ja immetāhtā teggi.

Omma kolmekūmnema aasta sees jättis Jēsus Naatsaretti linna mahha, kus Ta seia sadik waikseste ellades kui warjul olnud, ja tulli ristia Joannesse jure, kes Jordani jõe ääres Jüda-rahwast meleparrandamisest pole maenitses, sest et se Jummalast seatud Ürrapeast ja ja tootud Onnisteggia nūšid pea piddi tulles, ja keiki neid, kes ommad pattud tundsid ja sülestunnistasid ja tootasid omma ello parrandada, neid ristis Joannes Jordani jões.

Sis lastis Jēsus ennast ka Joannesest ristida, ja kui Ta sai ristitud, siis näggi Joannes Jummalat Waimo kui tuikesse ennast mahhalastwad ja Temma peäle tulleswad. Ja waza heäl ütles taewast: „Sesinane on minno armas Poeg, kellest mul hea meel on.“ Matt. 3, 16. 17.

Sest aiašt sadik kōis Jēsus Jüda-maad lābbi ja tunnistās sannade ja teggudega, ennast se tõsine Jummalat Poeg ja tootud innimeste Onnisteggia ollowad.

Temma wallitses ennesele kakssteiskūmmend jūngrit, kes ilka Temma jures ollid, sedda Temma isse Jummalat riki sallaja asjade sees õppetās. Temma õppetās ka keiki innimesi, kes Temma õppetust tahtsid kuulda ja lites saggeda ka sure hulga rahwale jutlust.

Oh kui tõsine ja sõbralik, kui selge ja wāggero olli Temma õpetus! Kui wāggero tunnistuslega õppetās Temma, Jummalat innimeste armolisi õige Jēsa ollowad! Ja kui tõe melega manitses Temma neid in-

nimesi patto pǎrrast! Ja kui selgeste õppetās Temma sedda õnnistusse teed!

Keik, kes Sedda kuulsid, piddid tunnistama, et nenda ep olle weel ükski innimenne rākinud, egga õpetanud kui Temma. Iggaüks kes Sedda kulis, wois tunda, et Temma olli Jummalast tulnud, ja et Jummal Temma lābbi rāfis.

Temma näitis ka mitme immetāhhe lābbi, et Jummal olli Temma sees; sest need immeteud ollid nī-suggused, mis keige inntimeste jouo ja moistusse kille kāisid, ja mis üksnes Jummal woi tehha. Temma teggi pimmedad nāggema, kurdid kuulma, teletumad rākima, jallatumad kāima, ja parrandas keiksuggu haigusēd, mis ükski tohter omma moistusse ning roh-tudega, ei woinud enam aidata; ja keik neid teggi Temma termeks ühhe sanna ning külgeputumisega, ja ärratas ka surnud üles ja teggi neid ellawaks.

Oh kui õnsad olleme meie, et meie Jēsusse õpetust, mis Temma isse innimestele kuletanud, uest testamentist woi lugeda ja ka sedda uskuda! Nī-suggust kallist õpetust ei woi meie kusti maiast leida. Se ainuslūdinud Jummalat Poeg, kes so iggawesest aiašt üks olli omma Jēsa, — so wois keigeparreminne meile lītelda, mis Jummalat armo nou ja meel meie wasto olli, — ja Temma wois meid sedda keigeparremat teed jubhatada, mis meie aialikkus ja iggae wessels õnnistussels tarwis on.

Armas laps! Oppi siis ka sinna sedda ommaks õnnels tundma, et sa riistiinnimenne ollid, ja Jummalat Poia armo õpetusse järrele saad õppetud ja kaswatud. Oh oppi heamelega Jēsusest ja ella Temma õpetusse järrele; siis saad sa ennast iggaweste rõmuslata.

Oh kui sureks kinnitusels ja rõmeks on ka se meile, et Jēsus alles ellab ja iggaweste ellama jāab, Temma, kes siin ma peäl ellas, ja nī sured immeasjad teggi, nī paljo haigid ja õnnetumaid aites! Ja Temma en praego weel nī wāggero, nī armolinne ja

õsarõõtja keigest meie häddast, nenda kui se kord, kui
 Temma siin ma peäl ellas! Ta aitab nüüdki veel keiki
 neid häddalissi, kes uskus Temma peäle lootwad ja
 Temma abbi otsiwad!

So sarnast polle ilma peäl.
 Ei olle tarkail Sinno meel.
 Sa olled tõ ja sannaga,
 Keig' waeste noundia.
 Mo waim on uskus rõmus
 nüüd,
 Ja kidan Sinno armo hüüd.

Sa tullid Jhsast ilmale,
 Ja näitsid meile taewa tee,
 Kuis lahri same patto süüst
 Ja same taewa parrandust.
 Sind iggawesi saan tännama,
 Seäl keige taewaseltfiga!

Jesuse armastus laste wasto.

Jesus armastas issearranis neid lapsi, ja olli nen-
 de wasto wägga armolinne. Ükskord töid emmad om-
 mad lapsed süles Jesuse jure, se sowimisfega, et Tem-
 ma neid piddi õnnistama. Temma jügrid mõttesid,
 se on jo õige üks tühhi assi; kas Jesus hakkab nüüd
 lastega aega wõtma, ja tahtsid neid emmasid omma
 lastega arraaiada. Agga Jesus sai kurjaks omma
 jügritte peäle ja ütles: „Laste need lapsõksesed min-
 no jure tulla ja ärge keelge neid mitte, sest nende pär-
 ralt on taewariik.“ Temma wöttis need lapsõksesed
 omma sülesse, panni ommad käed nende peäle ja õn-
 nistas neid.

Oh kui õnsad ollid need lapsed, kedda Jesus,
 nenda neid õnnistades, jubba siin ma peäl wasto
 wöttis! Memmad ja nende wannemad piddasid sed-
 da armo, wiist keige omma ello aia kalliks, ja mõtlesid
 tännoga selle peäle.

Armas laps! Kui sind ristiti, siis wiisid ka sinno
 wannemad sind waimus ja usso lotusfega sellesamma
 Jhsanda Jesuse jure; siis sai ka sinno eest pallutud,
 et Ta sind ka õnnistaks ja sulle ihho ja hinge polest head
 teeks. Ja kui saggedaste terwad veel moistlikkud ja
 jummalatartlikkud wannemad sedda nüüdki veel teie
 parrast, ja andwad teid ommas palwes, Õnnisteggia
 armokaitsemisse ja juhhatamisse hõleks! Kui nüüd sin-
 na isse kedda ka hõlega süddamest pallud, et Temma

wöttaks sind õnnistada; kui sinna kedda armastad
 ja Temma sanna õppetusse järrel ellad — siis woid
 sinna nisamma õnsaks sada, kui need lapsed, kedda
 Temma omma sülle wöttis ja õnnistas.

Armas Jesus, kes täis armo, Eht ma Sind siin ei sa nähha,
 Wõtsid lapsi omma warjo, Armast laste sõbra kehha;
 Õnnustasid nende ülle, Siiski tean et Sa truist,
 Wõtsid neid So rinna külge! Armastad neid, keigest waest.

Oh jääks ma So külge kindlast,
 Ka So läbbi peäseks pattust;
 Et ma woiks Sind rõmustada,
 Ja Sind ifka armastada!

Jesus se õige eeskuiõ keige heateggude sees.

Peetrus, üks neist Jesuse jügrittest, ütles:
 „Kristus on meile tähte jätnud, et meie Temma jälgede
 sees pearne käima.“ Eht käl Jesus Jummalat Joeg
 olli, siiski on Temma ennast ni wägga allandanud,
 ja ühheks waeseks innimeseks sanud. Temma on kui
 innimenne siin ma peäl elland, ja meile keikis märko
 anuud, kuida meie siin ilmas Temma mele parrast pea-
 me ellama.

Temma nimmetas Jummalat ommaks Jhsaks,
 ja se olli ka allati Temma murre, et Temma wois om-
 ma Jhsa tahtmist tehha. Ei Temma noudnud ial sed-
 da, mis Temma mele parrast olli, muud kui täitis
 ma peäl omma Jhsa tahtmist ja kasko, eht se ka käl
 Temmale raske olli täita. Temma pallus saggedaste
 ja paljo omma Jhsa pole; monnikord olli Temma ter-
 wed dõd otsa palwes; Ta wöttis keik waeno ja tagga-
 tiusamist rõmoga ennese peäle, mis Jhsa Temma peä-
 le panni; Temma olli omma Jhsale sannakulelik sur-
 mani, peälegi risti surmani.

Temma olli omma wannematte wasto allandlik
 ja sannakulelik; kui Ta emma lesseks jäi, siis kandis
 Ta veel hoolt ja murret temma eest.

Omna jügritte ja nende wasto, kes Temma
 järrel käisid, Temma õppetust kuulmas, olli Temma

süddamest lahke ja armolinne, kannatas nende nõdrus, sed ja andis neile palju nende eksimissi andeks.

Omma waenlaste wasto olli Temma kannastik ja allandlik; ei maksnud Temma mitte kurja kurjaga, egga sõimamist sõimamisega, ei Ta ka ahwardand mitte kui Ta kannatas; waid pallus weel risti sambas armo ja andeks taewa Jäsa käest neile, kes Tedda olli risti lõnud.

Keikide innimeste wasto olli Temma kohtlane ja sõbralik; keikide häddaliste wasto oßsawõttlik ja walmis keiki aitama; Temma ei põlganud ka neid pattusid mitte ärra, kui Ta näggi, et nende pattud neile süddame waewa teggid, ja tahtsid ennast heamelega parrandada. Nisuggused juhbatas Temma armoga õige teele.

Temma wõttis ka omma iggapäwast toidust ja keik Jummalala anded tännoga wasto, ja ialge ei pruwinud Temma Jummalala anded rohkesti.

Oh, armas laps kui wägga õnsaks woid sinna sada, kui sinna keiges, Jeesusse õppetusse ja Temma wagga kombinee järrele püäd ellada! Ärra mõtte mitte, et sinna ei woi egga jowa Temma wagga ello kombinee järrele ellada. Kui sinna ägga süddamest sedda nouad, siis tahhab Temma isse sulle seks joudo anda. Kui Temma omma Waimo sinno süddamesse annab, siis woid sinna keik mõttelda, räkida ja tehha, kui Temma.

Anna, Jeesus, et mul õnneks,
Sinno ello mees seifaks!

Las mind keiges patto wae-
was,

Sinnult armo leida taewas!

Pühhitse mo armo noudmist,
Anna isse seks muul joudmist!

Et So sarnatseks woin sada,
Ja So kui o sin jo kanda.

Palmi pühhaft. Kuida Jeesus Jerusalemma läks.

Kui Jeesus kolm ja üks pool aastat olli ma peäl õppetanud, ja omma immeteggude läbbi näitnud, et Temma se Jummalala Poeg olli, siis teadis Temma, et se aeg nüüd liggi olli, et Temma Jerusalemmas omma

kannatamisse ja surma läbbi, sedda innimeste ärralunastamisse teggo piddi Jorda saatma ja lõppetama.

Eht Temmal käl suur kartus olli sedda raskest kannatust enneie peäle wõtta, — siiski Temma läks heamelega selle wasto; Temma armastus innimeste wasto olli ni wägga suur, et Ta neid sest iggawesest hukatuses tahtis ärrapeasta, olgo se wallo ja kannatus ka ni suur ja raske, kui ial tahhes.

Kui need lihawette pühhad liggi tullid, siis läks Temma ni allandlikul wiisil Jerusalemma, kui se prohwet Sakarias sedda olli ennekulutanud: „Olle üpris wägga rõmus, Sioni tüttar, õisla Jerusalemma tütar, wata sinno kunningas tulles sulle, õige, ja Temma saab abbi; willets ja sõidab eesli selgas, ja emma eestide sälla selgas.“ Sakar. 9, 9

Ägga ni allandlik kui Temma Jerusalemma minnik ka olli, siiski se olli kaunis ja wägga auulik. Meie Jssandale Jeesusele anti selle jures kunninglikko au. Tedda wõeti wasto kui se tõsine Messias eht Israeli kunningas. Paljo innimesti lautasid ommad kued tee peäle, ja teised raiusid okse puist ja heitsid tee peäle, et Jeesus nende älle piddi sõitma, ja neist okstest ja õielestest, mis Jeesuse ette olli wälja heidetud, sai se pääw, mil se olli sündinud, Palmipude pühhaks nimmetud. Keik sa rahwas, mis Temma eel ja tagga käis, kisendas ja ütles „Hosianna Daweti poiale, se on, Jssand aita Daweti poega! Kidetud olgo, kes tulles Jssanda nimmel, üks Israeli kunningas.“

Kui Jeesus jubba Jerusalemmas olli, läks Temma pühha kotta. Seäl olli paljo rahwa seas ka lapsi, kes Jeesuse wasto hüüdsid: Hosianna Daweti poiale. Wariserid ja muud ausamad innimesed, tahtsid neid lapsi keelda tullemast, ägga Jeesus kitis lapsed ja ütles neile keeljattetele: „Eks teie ei olle ial luggenud, mis kirjutud on: wäetimatte ja immetawatte laste suust, olled Sinna ennesete kitust walmistanud.“

Armas laps! Siin näme, et se Jeesusele rõmo teeb, kui lapsed Tedda armastawad ja kiitwad. Siis

te sinna nüüd ka Temmale sedda rõmo; pallu, tanna ja kida Tedda tanno ja kitusse lauludega, ja püa Temma rõmuks ellada, ja ärra lasse ennast sest ärraeksitada, kui teised sind ka selle pärrast naerwad, pilkawad, teotawad ehk takkakiusawad. Mõtle agga, minna tean, et se minno Onnisteggiale rõmo teeb; ja sepärrast tahhan minna Tedda ifka armastada, kita ja tännada.

Tedda, kallist kunningast,
Jesust, peame auustama!
Kus toob päike walgustust,
Seäl peab Temma kuulsaks
sama!

Mäetimate müttega, —
Digo kurdil meel kül pahha,
Siiski waggad teist ei tahha —
Sago Temmal kitust ka!

Oh nüüd Jēsand kirjota,
Mind So allamatte seffa;
Minna tahhan rõmoga,
Omna süddant Sulle jätta.
Sinno sõbrust nouan ma,
Jēsand, jo siin ma peäl tagga,
Et woin kita nendega,
Hosianna laulda ka.

Suur näljaspääw. Jēsusse kannatamisest.

Monni pääw pärrast sedda, kui Jēsus Jerusalemma tulli, neljapäwa õhto, tulli Jēsus omma kahhetiskümne jüngriga ühte maiasse seäl liinas kofko, nendega Judarahwa wiisi järrel, Pasa-talle sõma, — mis nemmad Judarahwa immelikko ärrapeästmissē mällestusfeks Egiptusse maalt piddasid. —

Pärrast sedda, kui nemmad said Pasa-talle sõnud seadis Jēsus sedda pühha õhtosõmaaega, ja käs kis sedda omna surma mällestusfeks piddada, senni kui Temma jälle tulleb. Temma pru kis senna jure leiba ja wiina. Se leib, mis Temma murdis ja omna jüngritele sliia andis, peab ristiinnimeste mele tulletama Temma meie eest ärraantud ja risti podud ihho, ja se wiin, mis Temma neile jua andis, Temma risti sambas ärrawallatud werd, mis innimeste eest on ärrawallatud patude andeksandmissfeks.

Pärrast õhtosõmaaega läks Jēsus omna jüngritega liinast wälja õllemäele, Ketsēmane aeda.

Seäl teggid meie pattud Temmale wägga rasket

hinge waewa ja abhastust, nenda et Ta terwest ihhust werd wäljahiagistaks, ja Ta olli surmaga woitlemas.

Kui Ta nüüd sedda rasket hinge abhastust olli wäljakannatanud, siis andis Judas, üks Temma jüngritest, karmwalaste Tedda ärra Ta waenlaste kätte, kes Tedda wangi wõtsid ja kui kurjateggiat finni Tedda siddusid, ja üllema preestri kotta wiisid, kus se õ läbbi wallet Temma peäle kaebati, Tedda sõimati ja teotati, Temma silmi sülitati, kammeldega Tedda lödi ja keik suugust teotustalle tehti.

Silm nutko, südda sullago!
Jēsusse wallo tungib jo,
Seäl werrega Ta soontest läbbi.

Se käib ka minnust läbbi nüüd!
Oh Tall! Sa kandsid minno süüd,
Mis minna olleks piddand kanda;

Ta pühha waewa werri seäl,
Jo higgi wiisi tungib teäl,
Ta silmaweega keikist läbbi!

Se patto koorm on minno piin,
Mis minna piddin kandma siin,
Kui Sa ei olleks tulnud kandma.

Oh et se abhastusse eest,
Misga mind peästid surma kääst,
Mind ennast woiksid palgaks sada!

Suur rede. Jēsusse kannatamisest ja surmast.

Oh mis tähhele pannemisse wääret asjad sündisid sel päwal!

Kui Jēsus sure neljapäwa õsel finni wõeti, üllema preestri kotta widi ja seäl keikipiddi waewati, siis sai Temma rede hommiko warra Judarahwa kohto kotta widud, ja seäl paljo wallet Temma peäle kaebatud, kui liht pettist ja rahwa ärraeksitajat Tedda jälle peksitud ja teotud ja siis surma ärramoistud. Pärrast sai Temma Romarahwa marwallitseja Pilatusse, ja seält kunninga Herodesse jure widud. Mõllematte jures sai Tedda naeruks petud ja pilgatud; keigerohkem Pilatusse jures, kus need soldatid Tedda teotussfeks kunninglikko ehtedega ehhitasid, ja ühhe kroni kibbowitsust Temma pähha pannid, ja siis Tedda weel armota peksid. Pilatus las kis Tedda ka weel piitsaga peksta, mis

Temmale keif ilmaotsata wallo teegi. Kui siis Jeesus nenda jo olli pinatud, et Ta umbes werrine olli, wiis Pilatus Tedda rahwa ette, lotes, et kui nemmad Tedda näwad nenda umbes werrise oliwad, ehk nemmad siis wõtwad Ta peäle armo heita. Agga keif se rahwas, ommast üllemist wihhale kihhutud hüdüs: Minne Temmaga ärra! po Tedda risti! Siis kinnitas Pilatus se surma kohto, mis Jerusalemma suur kohhus Jeesuse peäle olli moistnud, ja käs kis, et Tedda pid di risti lödama.

Nede hommiko kello ühheksa sai Jeesus wäljawi dud ärrahukkata, ja Temma pid di isse omma risti kandma. Seäl, ärrahukkamis se paigal, Kolgata mäe peäl, sai Jeesus risti külge naestega kättest ja jalgust kinni lödud, ja pid di seddawisi kuus tundi sedda keigefibbedamat wallo ja waewa kannatama. Temma ihho kannatas sedda hirmsat wallo neist wiiste ja piitsahawadest, sest kibbowitsa kronist, misga Temma pea olli löhkistitud, mis jo keif enne Temma risti pomist Temmale wallo olli teinud. Seäl, ristilõmmis se jures said Temma kehha ja liikined, se kowwa risti pu peäl wäljawennitud, kättest ja jalgust naestega kinni lödud; ja nenda keikist häddast pinatud ja ruskus tehtud, kannatas Ta weel fibbedat janno. Paljo raskeminne kannatas weel Temma pühha hing, nende pöraste innimeste peäle wadates, kes Tedda ilma süta risti ollid ponud, ja Tedda weel ristisambas naersid, pilkasid ja teotasid. Mis Temmale keif sedda rasket kannatust satis, need ollid keikide innimeste pattud, mis Temma olli ennese peäle wõtnud, ja mis eest Temma ka nüüd keif nuhtlust kannatas. Temma kannatusse waew ja wallo läks ni kaugele, et Ta ristis hüdüs: Minno Jummal, Minno Jummal! miks Sa ollid mind mahhajatnud?

Wimal's tulli ka se tund, et Ta wois hida: Se on lõppetud! Jesa, Sinno kätte annan minna omma Waimo! ja kui Ta sedda sai ättelnud, nõrgutas Ta

pead, ja heitis hinge. Se sündis surel redel parrast löunat kello kolm.

Kes olleks kül sedda mõttelnud, et Jummal Poeg siin ma peäl ni paljo pid di kannatama, ja et Loja ommast lomadest kui kõlwato pid di ärraheidetama? Ja et Temma, se ilma süta pühha, kes ialge ep olle pat to teinud, ja kelle suust polle pettust leitud, ni rasket pina pid di kandma; — et se, kes innimestele ja keige lomatele ello olli annud, pid di surrema, ja peälegi weel kui üks kurjateggia, sedda keigefibbedamat risti surma kannatama.

Armas laps! Sa woid kül mõttelda, et se Jummal Poeg omma ennese sü parrast ei pid dand kannatama egga surrema. Pühha kirri ütleb selgeste „et Temma meie ülleastmis se parrast hawatud, ja meie patto parrast ärrardhitud; se karristus olli Temma peäl, et meil pid di rahho ollema, ja Temma muhkude läbbi on meie terwis tulnud.“ Jes 35, 5.

Kui Jummal Poeg ennast mitte sel wiisil meie rest ei olleks ohwriks annud; siis ei olleks ka ei ükski innimenne woinud õnsaks sada; keif innimesed olleks hukka moistetud, sest et nemmad keif pattused on. Agga nüüd, et Jummal Poeg keige mailma pattud ennese peäle on wõtnud, ja nende nuhtlused ärrakannud; nüüd ei pea mitte ennam keif innimesed hukka moistetama. Kes nüüd omma potto süüd tunneb ja kahhetseb, ja sedda uskus süddamelikko tännoga wastomõttab, et Jeesus tedda iggawesest hukatussest on peästinud ja lunnastanud; kes Tedda nüüd kui omma Onnistegiat ja meie peäle hallastajat armastab, Temma peäle keif omma lotust panneb, ja ennast hopis Temmale annab — se saab pattude andeksandmist, ja saab Jummal armusse wasto wõetud, ja saab jõudo Jummal tahtmis se järrele jo siin ma peäl ellada, ja nenda saab temma wimal's iggawesse õnnistusse pärriaks. Muido ei moisteta nüüd leddagit hukka, kui agga need, kes omma holetusse ja sü läbbi, sedda kallist armoaega ärrawutwad sedda pakutud armo wastomõttatta; kes

ei arwa ennesele Jeesussega asja ollewad egga tarwis
 Temma sisse uskuda, waid põlgawad Tedda, ehk
 lükkawad Tedda koggone ennesest ärra. Oh, parra-
 go Jummal, neid ei woi koggoni ennam aidata, sest
 et nemmad sedda ainust ärrapeästjat ennesest ärralütk-
 wad, ja sega otsekui Jummal armu nou meie hinge
 õnnistuseks, ärralaitwad, egga tahha sedda wasto-
 wõtta, mis Jummal pattustele pakkunud, et woiksid
 pattust lahti sada.

Armas laps! Mõtle se peäle, et Jummal Poeg
 ka sind ni ülewägga on armastanud: et Temma om-
 ma kibbeda kannatamise ja surmoga, ka sind sest ig-
 gawessest hukatussest tahtis ärralunnastada ja õnaks
 teha. Temma laskis ennast ka sinno eest ruskitate
 ja kammeldega lüa, omma filmi sülitada, piitsadega
 pelsta, ja kibbowitsa kroniga omma pea ehitada; sin-
 nogi eest kannatas Temma hinge ahvastust Keskemane
 aedas; sinnogi eest olli Temma Jummalast mahhajäe-
 tud; sinnogi eest wallas Temma omma wimist werre-
 tilka ristisambas ärra; sinnogi eest kannatas Temma
 surma, Temma, kes ialge ei olleks piddand surema!
 Wata! ni wägga on Ta sind armastanud. Eks sa
 ei tahha Tedda nüüd ka armastada? Se Temmale
 nüüd sedda rõmo, et annad ennast Temmale lunnas-
 tada ning õnaks sind teha. Mõtle se peäle, kuida
 sinna ikka woiksid nenda elada, et Õnnisteggial sinno
 ellust hea meel olleks.

Oh mis kurb luggu se olleks, kui sinna nüüd weel
 ennast Temmast ei lasseks aidata. Kui sinna weel patto
 ja wallatust ennam armastad, kui Tedda, — siis kurb
 wastad sinna omma Õnnisteggial õige wägga. Eks
 Ta olle jo käl sinno eest kannatanud? Ja sinna tahha
 weel patto armastada, mis meie Õnnisteggiale ni hirm-
 sat raskest kannatust on teinud? Agga lasse sinna en-
 nast Temmast aidata; armastad sinna Tedda keigest
 süddamest, ja annad ennast hopis Temmale; siis teed
 sinna Temmale rõmo, — ja se on siis sinno omma
 keigesurem õn. Temma teeb sinno jo siin ma peäl lo-

tuskes rõõmsaks, annab Jummal rahho sinno südda-
 messe, ja teeb sind seäl iggaweste õnaks.

Oh waatke innimes!

Kuis on Ta ihho lõhki!

Mis werri nään ma seäl?

Ta hawust jookseb jõggi!

Üks õnnistusse kaew,

Keeb Temmo hawadest;

Mind peastab patto wäest;

Et tunnen rahho seft.

Oh waatke innimes!

Ka kibbowitsa kroni

Kann'd Jesu pühha pea!

Ehk ilm kül sest ei holi;

Mo Jesus Sa jääd null!

Ei in keigearmsam weel;

Ja põlwil annan Sull,

Aunstust ja tännamist.

Head nõrgutad, Sa, Jesus Krist!

Ja katsud raskest suremist,

Mo eest, et saaksin andeks!

Ja minnoga keif pattused;

Sa keikil' sedda head teed;

Oh wõtta süddant ohwriks!

Lihhawette. Jeesusse ülestouzmissest.

Surel redel õhto aial olli Jesus surnud ja mahha-
 maetud. Oh kui wägga leinasid siis Temma sõbrad
 ja mõtlesid, et nüüd keif nende lotus tühja ja nurja
 läinud! Agga mis sures rõmus ollid wist Jeesusse waen-
 lased ja sadan, mõteldes, et Temma nüüd olli ärra-
 kautud!

Agga Jeesusse sõbrade leinaminne ja Temma
 waenlaste rõõm ei olnud se kauaks. Jesus täitis om-
 ma tootust, mis Ta enne mittokord omma jügritte
 wasto olli tootanud: Minna tousel kolmandamal pä-
 wal pärrast omma surma ülles.

Kui se kolmas päaw pärrast Temma surma sai
 alganud, se olli lihhawette pühha warra hommiko,
 siis läks Jesus ellawalt sure au ja wäega ommast hauast
 wälja. Ja Temma näitis ennast weel selfammal pä-
 wal omma leinawa jügrittetele, ja nemmad said üpris
 wägga rõõmsaks, kui nemmad omma armast Jeesan-
 dat näggid jälle ellawad.

Nende nejakümne päwa sees, mis Ta pärrast
 omma ülestouzmist weel siin ma peäl ellas, on Tem-
 ma ennast weel saggedaste omma sõbradele näitnud,
 ja on nendega armastuskes rākinud Jummal riki as-

just, kuhho Temma keiki neid kes Temma sisse ussuwad, tahhab wasto wotta.

Jesuse ülestousminne on meie ristirahwale suureks rõmuks ja tunnistusfeks, et Temma se Jummata armas Poeg on, ja et Temma sedda ka truiste peab, mis Temma on tootanud. Oh kui suureks rõmuks on se meie, teada, et meie kallid, armas ja tru Onnis- teggia ei olle surmas egga ennarn hauas, waid et ta ellab ja jääb ellama iggaweste!

Et Jesus surmast ülestousnud, sest teame nüüd, et ka meie surma sisse ei jä, waid et ka meie surmast tõeste jälle same ülestousma. Nenda kui Jesus omma sanna on piddanud, ja kolmandamal päwal sure au ning wäega ommast hauast ülestousnud ja wälja tulnud — nenda saab Temma kindlaste ka omma pühha tootust täitma: „tund tulleb, millal keik, kes haudade sees on, peawad minno heale kuulma ja wälja tulles.“ Joan. 5, 28.

Armas laps! Kui sinna Jesust armastad ja Temmale rõmuks ellad, — ei olle sul siis tarmis surma karta. Se ülestousnud Onnisteggia saab ka sind ühhe paljo parrema ello tarwis ülesärratama, kui sesinnane ilmalik ello on! Temma ei te mitte üksipäinis sinno hinge iggaweste õnaks, waid Temma annab sulle ka ühhe nifugguse ärraselletud ihho, kui Temmal pärrast ülestousmist olli.

Ärra kohku mitte, kui sinno surretik ihho haigeks saab, ehk muud wiiga ja waewa peab kannatama — se keik jääb mahha ülestousmises. Ärra kohku mitte kui sinno armsad ommafsed surma läbbi siit mailmast ärrakutsutakse; neidki ärratakse, nenda kui sind ennast, surmast jälle üles, ja sinna saad Jesuse jures nendega jälle kokko.

Ea ellad, Jesus, oh mis rõm;
Mis fergitus kui kannatan,
Mis jahutus, kui on mul piin!
Nüüd ellad nenda kui So Waim
So ihho taewas, ja ma saan
Sind näha, saan ma surnud sin.

Pühha ristmisse seadmisest.

Ei mitte kaua enne sedda, kui Jesus ma peält ärra läks, seadis Temma weel, et neid, kes Temma sisse ussuwad, ja Temma õppetust wastowõtwad, peab ristitama.

Temma ütles omma jüngritte wasto: „Minnule on antud keik melewald taewas ja ma peäl. Sepärast minge ja õppetage keik rahwast, ja ristige neid Jesa, ja Poia, ja pühha Waimo nimmel. Ja õppetage neid piddama keik, mis minna teid ollen käsnuud. Ja wata, minna ollen iggapäwa teie jures mailma otjani.“ Matt. 28, 18-20.

Se pühha ristminne tähhendab sured asjad. Se weesi ristmisse jures on üks nähtaw märk ja üks tootusse kinnitus, et meie Jesuse ja Temma ärrawallatud werre läbbi, woime pattust puhastud sada.

Esimeses algmises ristiti innimesi jõggede sees, kus neid hopis wee alla kasteti, ja kui nemmad weest wälja tullid, siis ehhitati neid walge rietega. Se tähendas, et tõsised ristiinnimesed peawad nüüd patule hopis ärrasurema, ja kui ülestousnud ueste sindinud innimesed nüüd Jummal ees õigusse ja pühhitsusse udes ellus ellama. — Apostel Paulus ütles meie ristmisest nenda: „Meie olleme Kristussega mahmamaetud ristmisse läbbi surma sisse, et otsego Kristus on ülesärratud surnuks Jesa au läbbi, et meie ka nenda peame udes ellus käima.“ Rom. 6, 4.

Et meid saab ristitud Jesa, Poia ja pühha Waimo nimmel, se näitab meie sedda suurt Jummal armu õsfasamist, mis Jesus meie on teninud. Jummal teeb meiega pühha ristmisse sees üht seadust. Temma tootab meie õige Jesa olla, kui agga meie Temma sannakulelikud lapsed tahhame olla. Oh, kui Jummal meie Jesa on, kui wägga õnsad olleme siis! Temma wõttab siis wiisiste meie ihho ja hinge eest hoolt kanda, meie keiges häddas abbiks olla, keik meie elokorra hea pole sata ning keik asjad meie heaks kánata.

Jummal! Poeg tootab meie pühha ristimisest, et
 Temma tahhab meid pattust peasta ja wimal's omma
 riki wastowõtta, kui meie Temma sisse leigest südda-
 mest ussume, Sedda omma's Onnisteggiats wasto-
 wõtame, Temmale omma tannalikko süddant armas-
 tusse teggude läbbi lillesnaitame ja Temmale truiks
 jame otsani.

Ka sedda tootakse meie pühha ristimisest sees, et
 pühha Waim meid pühhitseb ja keige hea töle kõlba-
 waks teeb, et Temma keige hädda sees meid rõmustab
 ja iggawesse ello wasto iggapiddi meid walmistab, kui
 meie sest heast Waimust ennast agga lasseme juhhatada
 ja sata.

Oh! minno armas laps, kui palju head on siis ka
 sinnute pühha ristimisest läbbi walmistud ja kätte tootud!
 Olle rõmus, et ka sind ni sure õnnistusse parria's on
 arwatud ja pallu Jummalat allati, et sa sedda õnnis-
 tust nüüd siin ja seal ka woiksid maitsia sada.

Rõmusta end omma'st ellust.

Mõtle iggawesse peäl.

Keikis rõmusta sa Jesust

Mis sa teed mailmas teäl.

Hinge rahho, õnnistus,

On so seätud parrandus.

Tahhad sa Jesu õnnistust,

Püa siis Temma sarnadust!

Jesuse Kristusse taewaminnemisest.

Nellikümmeend päwa parrast Jesuse ülestõus-
 mist, jättis Temma sedda mailma mahha, ja läks ül-
 les taewa, kust Temma olli tulnud.

Temma wiis ommad jüngrid ennesega Jerusale-
 mast wälja õllimäele. Seal jättis Temma neid Jum-
 malaga, tõstis ommad käd üles neid õnnistama, ja
 nenda läks Temma nende filma eest ärra üles taewa;
 agga need jüngrid wahtsid üksi filmi Temma järrele,
 kunni üks pilw Sedda nende filma eest ärra wõttis.

Sest sadil ep olle Jesus mitte enam nähtawal
 kōmbel ma peäle tulnud. Temma on nüüd lilewel tae-

was, ja istub Jummal! au järge peäl, Temma par-
 remal kael. Ja sest sadil on keik wallitus ja melewald
 Temma kätte antud taewas ja ma peäl.

Agga eht Temma käl nähtawal kōmbel ennam
 siin ma peäl ei olle; siiski annab Temma innimestele
 omma armastust ja wägge tunda. Temma ütles om-
 ma jüngritele enne kui Temma neist ärralahkus wata,
 minna jään teie jure iggapääw mailma otsani. „Kes
 nüüd Temma sisse usub ja Sedda armastab, se tun-
 neb tõeste iggapääw Temma liggiollemist, Temma
 joudo ja armo, Temma abbi ja kaitsemist.“

Agga Temma saab üksford jälle seia ma peäle tul-
 lema; sedda on Temma isse mittõford ütelnud; sed-
 da on ka need inglid ütelnud, kes Jesuse taewaminne-
 misest järrele ennast kōhhe neile jüngritele näitsed. Nema-
 mad lillesid: „Se Jesus, kes teist on ärrawõetud üles
 taewa, saab jälle tulles sel sammal kōmbel kui teie
 Sedda ollete näinud taewa ärraminnewad.“ Agga kui
 Temma jälle saab tulles; siis ei tulle Temma mitte en-
 nam nenda, et ka kui üks nõdder lapsõle ilmale sünnib;
 Temma ei tulle ka mitte enam waeslullase näl, —
 waid Temma saab tulles sure au ja wäega, ja keige
 pühha inglidega, neid surmuid ülesärratama, ja keige
 innimeste peäle kōhnut moistma, neid biged iggawesse
 ello ja õnnistusse rigisse wasto wõtma ja neid kure
 hukka moistma.

Oh kui suur saab nende õn ja rõõm siis olles, ja
 kes Jesust armastad, Temma peäle lootsid ja Tem-
 male rõmuks ellastid! Agga kui suur saab jälle nende
 abhastus ja ehmatatus olles, kes Temma sannast ei
 hõlind, waid Sedda põlgasid!

Oh, armas laps! kui wägga hea ei olle se siis
 mitte, kui meie omma Jesandat Jesust armastame,
 ennast hopis Temma omma's anname, ja beamelega
 teme, mis Temma tahhab! Ep olle meil siis tarwis kōh-
 tuda egga ehmatada, kui Jesus tulles kōhnut moistma.
 Ep olle meil siis karta, et saakime wahhest ka sedda
 sanna Temma suust meie wasto kuulda: „Minge ärra

minnuft, teie ärranetud, iggawesse tullese! " Baid meie same Temma fuust siis agga need rõmo sannad kuulda: " Tulge tenna minno Jēsa õnnistud, ja parrige sedda kunningriiki, mis teile on walmistud jo ma ilma asfutamisest. "

Münd olled Sa feik korda saatnud,
Weil' õnnistusfets tõimetanud;
So walloga feik lõppetanud,
Ja parrast sedda taewa sanud.
Kul ütškord tullest Sinna jälle,
Seält taewast aunga maa peäle;
Siis sawad õnsad Sinnoga,
So auu riki tullema.

Nellipühhi. Pühha Waimo andmisest.

Kümme päwa parrast Jēsusfe taewaminnemist, ehk wiefkümne päwal parrast Temma ülestõusmist, näitis Jēsus omma jüngeritele omma suurt armastust ja wägge isefärranis seddawisi:

Jēsusfe jüngerid ja feik kes Jerusalemmas Jēsusfe armastasi, ollid Nellipühhi ühhel meel ühhestõus. Ühtiselt kuuldi üks kange kobbiseminne otsego kange tuul olleks puhunud, ja täitis feik sedda kooda, kus nemmad istisid. Ja neist nähti kui lõhbutud tulle teled, ja need langesid Jēsusfe sõbrade peäle. Se oli üks awewalik pühha Waimo wäljawallaminne, misga Jēsusfe jüngerid nüüd said täidetud. Jēsus oli pühha Waimo tõõd tule sarnatselts tähhendanud, üteldes: " Tuul puhhab, kuhho ta tahhab ja sinna kuled temma heäle, agga sinna ei tea kust temma tulleb ehk kuhho ta lähhab: nenda on iggaüks, kes Waimust on sündinud. " Joān. 3, 8. — Ja ristia Joānnes on Jēsusfest enne tulutanud: " Temma saab teid pühha Waimo ja tullema ristima. " Matt. 3, 11.

Se Jummal Waimo wäljawallaminne Jēsusfe jüngerite ja apostlite peäle oli käl immelik. Nemmad said täidetud pühha Waimo ja wäega: nemmad kuisid ja auustasid Jummalat; nemmad woifid woõraid telesid räkida, mis nemmad ialge es olle õppinud; nem-

mad woifid nifuggusi immetähtä tehha, kui Jēsus isse oli teinud; ja need mollemad anded ollid neile wägga kasfaks, kui nemmad parrast woõra pogganatte jure piddid minnema, neile Jēsusfe armo õppetust kolutama.

Isefärranis on Jēsusfe jüngeritest, kui nemmad pühha Waimo ollid sanud, ka hopis teine luggu nende mele polest ärranähja. Mitto nõdrusse wigga, mis enne nende külles ollid, ollid nüüd otsego ärrakaddunud. Enne ollid nemmad arrad ja kartlikud; agga nüüd said nemmad julgeks ja kindlaks. Enne otfsid nemmad omma au ja ollid ladedad selle parrast, — nüüd said nemmad süddamest allandlikfaks ja ollid täis armastust. Isefärranis sai nende armastus Jēsusfe wasto ni sureks, et nemmad Temma pühha nimme parrast, rõmoga feik kannatasid, ei ühhesti teotusfest ei hõlinud, ei ühtegi tanno ei ootnud, ja peälegi weel raskest pinamist rõmoga kannatasid.

Jēsusfe jüngeritest woime nähha, kui paljo head se pühha Waim ühhe innimesse sees woib tehha. Se hea Waim andis neile sedda joudo, mis neile tarwis oli, ja teggi neid täielikfaks sedda teggema, mis neid oli kätud. Ja nenda, armas laps! woib pühha Waim ka sinno sees feik tehha, mis Jummal sinno kdest nouab; sinnogi meelt woib Temma muta, uendada ja parrandada.

Agga kui meie sedda head pühha Waimo ennes tele sowime, siis peame Tekda õige hõlega ja tõemelega ennesele palluma; sest meie Jēsand Jēsus on ütelnud: " Kui teie, kes teie kurjad ollete, märkate häid andid anda omma lastele; kui paljo ennam annab se Jēsa, kes taewas on, pühha Waimo neile, kes Tekda palluwad. " Luf. 11, 13.

So ees nikkutan ma põlwed,
Pallun Sind siin kummardes;
Lotes, et mo palwed kuled,
Õmma Waimo kinkides!

Münd kui Sinno Waimo andi,
Münd ei noua Sinno laps.
Kui saan sedda armo pandi,
Siis ma tõlban Sulle teps!

Pühhapäwadeft.

Judid ja ka ristiinnimesed peawad igga naddala ühhe isfeärralisse hingamisse ehk pühha päwa. Se on üks Jummal enne seäitud wiis, mis jubba mailma lomisest sadil Temmast on seäitud.

„Kui Jummal kae päwaga mailma ja keil lomad sai lonud, siis hingas Temma seitsmel päwal keigest omma teggemisest, mis Temma olli teinud, ja õnnistas seitsmest päwa, ja pühhisest tedda.“ 1 Mos. 2, 2, 3. Sedda seitsmest päwa nimmetas Jummal hingamisse päwaks ja seadis sedda jubba neile esimesele innimesele, ja pärrast ueste Israeli-rohwale, et nemmad sedda päwa piddid Jummal auuks piddama ja ihho hingamisest ja hinge õnnistusse hõlekandmisses päwaks sedda prukima.

Jummal on siis ühhe wägga armolisest nou sees sedda hingamisse päwa seädnud. Oh kui raske ei saaks se waestel innimestel mitte ollema, kui ei oleks neil hingamisse päwa ollema, nenda et nemmad ilma wahhet piddamatta allati peaksid tööd teggema! Ja kuida ei saaks nenda keigesurem hulk mitte hopis ärraunnustama, omma hinge iggawesse hea põlwe ette hoolt kandmatta, kui nemmad keige omma elloaega ühtepuhko ilma illo murre ning teggemisega enna peaksid seggama ja kui ei oleks pühhapäwi, et wiitwad Jummal fannast õppida, mis iggaweste neile tarwis.

Need Judid peawad omma hingamisse päwa weel ilka seitsmel ehk wiimsel naddala päwal. Agga meie ristiinnimesed peame pühhapäwa esimesel naddala päwal. Jubba esimesed ristirahwas mõtsid sedda pruki ja isfeärranis selle pärrast, et neil esimesel naddala päwal suure rõõm olli olnud, sest et meie Jēsand ja Onnisteggia Jēsus Kristus sel päwal surnust olli üles tõusnud. Ja sepärrast nimmetasid nemmad sedda päwa ka Jēsanda päwaks.

Armas laps! Tanna ka sinna omma armast Jummalat se eest, et Temma innimeste heaks sedda

Kallist hingamisse päwa on seädnud! Rõmusta enna igga pühhapäwa selle ille, et Jummal üks ni armast linne innimeste Jēsa, et ka ni kauniste nende ihho ja hinge eest hoolt on kannud!

Rõmusta enna ka igga pühhapäwa, et Jēsus sinna Onnisteggia on, kes ka sinna heaks on surnud ja jälle surmast ülestõusnud!

Agga tahhad sinna pühhapäwil omma Jummalat ja Onnisteggia rõmustada, siis panne hästi tähele, et ka igga pühhapäwa sulle hinge kasso ja õnnistust toob. Pallu Jummalat iggal pühhapäwal weel surema hõlega, kui naddala päwil, loe Jummalat fanna, ja olle kirrikus waikne ja panne hästi tähele ja pea mees, mis jutlusel sulle kullutakse.

Oh mis suurt kōhjo tewad need innimesed ennesele, kes need kallid pühhad ja pühhapäwad omma hinge kassuks ei pruki, ja paljo kirriko ei lähha, ehk kui nemmad senna lähhawad, ei panne tähele muud kui wiitwad omma aega tühja mõtte dega! Agga weel paljo suremat patto tewad nemmad, kui nemmad sedda kallist pühhapäwa tühja lusti ja patto wallatussega ärrawitwad, mis läbbi nemmad omma hinge ja ihhule kōhjo tewad.

Kui armas on So pühha kōdda,	So pühhal fannal on se wāggi.
Kus kullutaks So nimme au!	Kui sedda pannen tähele,
Oh aita, et ma nouan sedda,	Ma finnitad saan temma läbbi;
Sedl õnnistad -- se on So nou --	Toob õnnistust ka minnule;
Kes Sinno fanna kulewad,	Ja annab joudo wiitelda,
Ja hinge toidust otstaw!	Waenlaste leer' lööb mahha ka.

So palte paistko minno peale,
Sel päwal, et sest kasso saan,
Et fulen Sinno fanna heale,
Heal meel pühha paika lään.
Oh, et Sull' õiget tanno toon,
Ja filmawet Sull' õhwerdan!

Armastussest Jummal ja Jēsusse Kristusse wasto.

Armas laps! Ets se peaks õige ja kōhhus ollema,

et sedda head Jummalat armastame, kes ni wägga armolintre meie wasto on, et Temma ei olle meie mitte ükspäinis sedda-ello annud ja tännini hoidnud, ja pealegi hinge ja ihho polest, meie wägga paljo head teinud, waid on meie ka omma ainosündinud Poia lükinud, et meie Temma läbbi iggawesest hukatusest woime ärratunnastud ja iggaweste õnsaks sada?

Eks se polle õige ja meie kõhus, et meie Jesust, Jummalat Poega armastame, kes meid ni wägga on armastanud? Oh kui paljo head ex olle se Jummalat Poeg ommast armastusfest meie mitte jubba teinud? Ja kui suur ex olle praegogi Temma armastus meie wasto! Armastus meie wasto, aias Tedda taewa rõmo mahha jätma, kolmümmend kolm aastat siin ma peäl waesusse sees kui innimenne ellama, ja teotust ning mitmesuggust waewa kandma. Armastus meie wasto aias Tedda, neid keige hirmsamaid kannatusi hinge ja ihho polest ennese peäle wõtma ja sedda keigelibbedamat ristisurma surrema. — Ja nüüd, ehk Ta küs üslewele taewas keikide ülle on üllendud, mõtleb Temma ikka armo ja armastusfega innimeste peäle ja on ikka täis hallastust nende pattuste ja häddaliste wasto ja on allati walmis neid airta ja trööstima. „Kes Temma jure tulleb, ei tahha Temma tedda mitte wäljalükkada;“ keiki tahhab Temma aidata, keigile andeks anda, keiki õnsaks tehha, kes allandlikko ja pattotahhetsewa melega, uskus Temma jurest abbi, armo ja pattude andeksandmist otsiwad. Ja, oh mis suurt õnnistust ex olle Temma mitte keikile neile töotanud ja kätte lubbanud anda, kes Tedda ommaks Jesandaks ja Onnisteggiaks wasto wõtwad ja Temmale truiks jäwad surmani. Üht iggawest õnnistust mis on ülle keik meie moistust ning mõttet, üht õnnistust, mis ühhegi film ei olle näinud, ei ühhegi kõrw ei olle kuulnud, egga polle ial weel ühhegi süddamesse tulnud!

Oh, eks meie ei peaks nisuggust head ja armolist Jummalat mitte armastama? Eks meie ei peaks mitte

keigest süddamest sedda nou wõtma: Armastagem Tedda, sest Temma on meid enne armastanud.

Küesid sinna, armas laps, agga kuidas woin minna omma hea Jummalat ja Onnisteggiat wasto omma armastust ja omma tännalikko mele diete ülesnäidata? Kuidas woin minna Jesandale tassuda keik need heateggemised, mis Temma mulle on teinud? — Onnisteggia siis isse kostab sulle: „Kui teie mind armastate, siis piddage minno kässofannad!“

Jah, mo armas laps, ei pea meie Tedda mitte armastama palja sanna ehk kelega, waid tõ ja tõega.

Kui sinna armastusfest Temma wasto keik teed, mis Ta tahhab ja mis Ta sind on käskind; sellega näitad sinna Temmale omma õiget armastust wälja.

Temma on selgeste kül omma pühha sanna sees ütelnud, mis Ta meie käest tahhab; minna tahhan siin agga monda Temma pühha käsudest so mele tulletada:

„Sinna pead Jesandat omma Jummat armastama keigest ommast süddamest, ja keigest ommast hingest, ja keigest ommast meiest. Sesinnane on se esimeenne ja suur kässofanna. Agga teine on selle sarnane: Sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast.“ Matt. 22, 37, 39.

„Mõtle omma Loja peäle omma noremehhe põlwes.“ Rogg. 12, 1.

„Anna, mo poeg, omma südda minnule, ja so meel hoidko minno wiisid.“ Opp. san. 23, 26.

„Arge armastage mitte mailma, egga sedda, mis mailmas on; kui legi mailma armastab, selle sees ei olle mitte Jessa armastust.“ 1 Joan. 2, 15.

„Uskuge Jummalat.“ Mark. 11, 22.

„Bereta Jehowa peäle keik ommad teed ja loda Temma peäle; küs Ta toimetab keik hästi.“ Lout. 37, 5. Heitle keik omma murret Temma peäle, sest Temma murretseb teie eest.“ 1 Peetr. 5, 7.

„Palluge, siis pead teile antama; otfige, siis peate teie leidma; kopputage, siis peab teile lahti teh-

tama. Sest iggaüks, kes pallub, se saab, ja kes otsib se leiab, ja kes kopputab, sellele tehakse lahti." Matt. 7, 7. 8.

"Se Jummalat tunnistust ohvriks, ja tasu ärra Reigefõrgemale ommad tootussed. Ja hõa mind appi abhastusse päwal; siis tahhan ma sind sest wälsalis, kuda, ja sinna pead mind auustama." Paul. 50, 14. 15.

"Palluge iggal aial teige pallumisega Waimus." Ewef. 6, 18.

"Ehhitage ennast feestpidi allandikko melega; sest Jummal panneb sureliste wasto; agga allandikkuike annab Temma armo." 1 Peetr. 5, 5.

"Sinna ei pea mitte Jehowa omma Jummalat nimmi ilma asjata suhho wõtma: sest Jehowa ei pea tedda mitte ilmaõta, kes Temma nimme ilmaasjata suhho wõttab." 2 Mos. 20, 7.

"Piddage sedda hingamisega päwa, sest et se peab teile pühha ollema." 2 Mos. 31, 14.

"Ja ärge jättem mitte mahha omma foggodust, nenda kui monnel se wiis on, waid maenitsegem teine teist, ja sedda paljo enam, et teie näte, sedda päwa liggi tullerwad." Ebr. 10, 25.

"Katsuge kirjad läbbi, sest teie arwate, et teil nende sees on iggawenne ello, ja need on, mis minnust tunnistarwad." Joan. 5, 39.

"Kristusse sanna ellago rohkest teie sees, teige tarkusse sees; õppetage ja maenitsege isfeennust mänge ja kitusse lauludega, ja mu waimolikko lauludega; laulge kauniste Jesandale ommas süddames." Kol. 3, 16.

"Keif nüüd, mis teie ial tahhate, et innimesed teile peawad teggema, nendasammoti tehke ka teie neile." Matt. 7, 12.

"Lapsed, kuulge omma wannematte sanna Jesanda sees: sest se on õige. Auusta omma isä ja emma, se on esimenne kässofanna tootusfega; et sinna lässi woiks hästi läio, et sinna woiksid laua ellada ma peäl." Ewef. 6, 13.

"Lapsed, kuulge omma wannematte sanna teige asjade sees; sest se on Jesanda mele pärrast." Koloss. 3, 20.

"Sullased, kuulge keifis asjus nende sanna, kes teie isfandad on lihha polest, ei mitte silmakirjaks, kui need, kes innimeste mele pärrast püüdwad olla, waid wagga süddamega, Jummalat kartes; ja keif mis teie ial wõttate tehha, sedda tehke süddamest, nenda kui Jesandale, ja ei mitte innimestele." Kolo. 3, 22. 23.

"Kuulge ommad jubhatajad, ja wõtke nende sanna; sest nemmad walwawad teie hingede eest, nenda kui need, kes wastust peawad andma, et nemmad sedda rõmoga tewad ja ei mitte õhlaades; sest teil polle sest mitte kasso." Ebr. 13, 17.

"Armastage ommad wihhamehhed, õnnistage neid, kes teid ärrawannuwad, tehke head neile, kes teid wihkawad, ja palluge nende eest, kes teile liga tewad ja teid taggafusawad, et teie woiksite sada omma Jesa lapsiks, kes taewas on." Matt. 5, 44. 45.

"Ar' a litle mitte: Ma tahhan kurga kätte tasseda; ota Jehowa järrele, siis sadab Temma sulle abbi." Oppet. 1, 20, 22.

"Ärge makske mitte kurga kurgaga, ehk sõimamist sõimamisega." 1 Peetr. 3, 9.

"Kui se woib olla, siis piddage teige innimestega rahho." Rom. 12, 18.

"Keif wihhastus ja tulline wihha, ka wihha ja färrin ja teotaminne sago kangel teitest ärra teige kurgusfega; agga olge teine teise wasto helded, süddamest halledad, ja andke teine teisele andeks, nenda kui ka Jummal Kristusse sees teile on andeks annud." Ewef. 4, 31. 32.

"Anna sellele, kes sult pallub; ja ärra pöra ennast sellest ärra, kes sinnust tahhab laenata." Matt. 5, 42.

"Õnsad on need armolisised; sest nemmad peawad armo sama." Matt. 5, 7.

"Sepärrast, ehk teie sõte ehk jote, ellik mis teie tete, sedda tehke Jummalat auuks." 1 Kor. 10, 21,

"Teie ollete kalli hinnaga ostetud; sepärast auus-
tage Jummalat ommas ihhus ja ommas waimus." 1 Kor. 6, 20.

"Ja häbbematta tõ, ja jõe lõnne, ehk nalsahet-
minne, mis ei sünni, olge nimmetamatta teie seas,
waid enneminne olgo tannamist teie seas." Ewes. 5, 3, 4.

"Teie ello wisid olgo ilma rahha ahnusefeta, ja
olge rahhul sega, mis lā on; sest Temma on õõlnud:
Minna ei tahha sinnust mahhajada egga sind ei pa gast
mitte mahha jätta." Ebr. 13, 5.

"Et ükski ei te üllekohhut, egga petta omma wen-
da seinnatse asja sees, sepärast et Jesand on kätte-
maksja teige nendeseinnaste asjade pärrast." 1 Tess. 4, 6.

"Sa ei pea mitte warrastama." 2 Mos. 20, 13.

"Kes warrastanud on, se ärgo warrastago mit-
te ennam, waid tehko enneminne tööd, ja saatko kät-
tega head, et temmal olleks sellele jaggada, kenneel tar-
wis on." Ewes. 4, 28.

"Ärge olge laisad ses, mis teie peate teggema." Rom. 12, 11.

"Pange aega tähhele; olge rõõmsad lotusfes, kan-
natlikud abhastusfes; jäge kindlaste palwesfe." Rom. 12, 11, 12.

"Ägga Jummalakartus on suur kasso, kui meie
ommaga rahhul olleme. Sest meie ep olle ühtegi ilmale
tonud, arwalik on, et meie middagi ei woi mailmast
ärarawia. Ägga kui meil peatoidust ja ihhofattet on,
siis peame sega rahhul ollema." 1 Tim. 6, 6, 8.

"Sa ei pea mitte kui teiekindja omma rahwa
seas kähma." 3 Mos. 19, 16.

"Sepärast jätke mahha wallet, ja rähiga töt, ig-
gaks omma liggimessega, sest et meie olleme teine teise
liikmed." Ewes. 4, 25.

"Hoia omma keel kurja eest, ja ommad uled pet-
tust rähimast." Paul. 34, 14.

"Armad, minna maenitsen teid, et teie ennast hoia-
te lihhalikko himmude eest, mis hinge wasto sõddiwad." 1 Peetr. 2, 11.

"Sepärast ärgo wallitsego pat mitte kui kunnin-
gas teie surrelikko ihho sees, et teie wõttaksite temma
sanna kuulda temma himmude sees." Rom. 6, 12.

Misuggusi so hea Jummal ja Onnisteggia kās-
tusid, saad sinna paljo Piiblitamatust leidma. Oh,
minno armas laps! suurt kasso saab se sulle saatma,
kui sinna tähhele pannes sedda loed, ja sure hõlega
Jummalat pallud, et Temma wõtaks heidest armust
sinno süddant watto mõttest ja keil sinno ello watto
teggudest puhastada, ja sulle omma kallist pähha
Waimo anda, kes sind woib kõlbawaks tehha Jum-
mala kāsud piddada.

Oh, kui sinna omma head Jummalat ja Onnis-
teggia diete süddamest armastad, siis saad sinna ka
sannakulelikuks Temma kāsud piddama. Se teeb
so süddame rõõmsaks. Jesus sinno Onnisteggia ar-
mastab ja õnnistab sind ja saab sind teigewimaks om-
mo iggawesse õnnistusse riki wasto wõtma!

Mo siis jääb nüüd selle peäle,	Oh, kui nüüd jo ilma peäl,
Et ma Jesu pärrast ollen;	Kallist rahho ma woin leida
Kindlast püan Temma teele,	Üksus, — ja ma üksford weel
Jfta Temmale siin ellan.	Sinnoga saan ühhes olla;
Ei Sa rahha jätta mind,	Oh siis ollen ilmas teäl,
Egga minna Jesus Sind.	Ja ka õnnis taewas seäl!

Rõmo pärrast kurbust ma,
Leian teige waewa peäle,
Mi tait asja tõest ka,
Et Sull' tõstan rõmo heate;
Jggawest siis tannan Sind,
Et So jure winud mind.

Paulud lastele laulda.

- Wisi! Nüüd ristirahwas laulage.
1. Mind õppetä e selgeste;
Sest kidan ma Sind Jummal
Mind kolitakse ausaste,
Et minna waene rummal,
Keil tarkust saaksin õppida,
Mis ial woib mind juhata,
Et õnjaste ma ellan.

2. Ma õppin tundma Jummalat,
 Kes mind on seia lonud,
 Kes ilmamaad ja taewad,
 Ja keif on ette tonud.
 Kes mul on Jესaks üllewel;
 Eest rõmus kü on minno meel,
 Kui Temmast õppetakse.

3. Eest minna tahhan rõmoga,
 Keif tarkust wasto wõtta;
 Et saaksin rohkest õppida,
 Eest tahhan ikka tõtta.
 Mo Jummal! aita isse mind,
 Et saaksin selgest tunda Sind,
 Ja woiksin waggaks sada.

4. Kui õppetaja õppetab,
 Siis hoia laisko lõmast;
 Ja kui ta Sinnust tunnistab,
 Mind holetumaks jāmast.
 Vääw pāwalt te mind targemaks,
 Keig' hea sees mind täiemaks,
 Mind sata isse teele.

5. Siis minna kõlban Sinnule,
 Saan ma peäl head tehha;
 Ma kõlban liggimesele,
 Ja iggamees saab nähha:
 Et minnust tulleb õige mees,
 Kes jubba nore põlwe sees,
 So õigust tagga nouab.

Wifil: Wõtta Jესandat nüüd sita.

1. Noor ma ollen; kitust anda
 Tahhan ma mo Jummalat,
 Kes mind wõtnud armust landa,
 Kes jo oli wäetimal,
 Doetajaks, kaswatajaks,
 Kes me ihul woimustke,

Moistust annud hingele,
 Kes mul weelgi finnitajaks.
 Tānnades ma laulan Tal,
 Omma hea Jummalat!

2. Minna ellan, teised lāinud
 Laste põlwes maggama,
 Mis ma ollen head teinud,
 Et mind pandi ellama?
 Tõest, et pidin Tēdda noudma,
 Head ikka teggema,
 Kurja ikka wiikama,
 Tāewa pole targast joudma.
 Tānnades ma laulan Tal,
 Omma hea Jummalat!

3. Noor on alles minno südda,
 Kinnita, mo Jummal! mind
 Et ma ikka ilma sita,
 Ellan, truist tenin Sind.
 Minno himmud tallitada,
 Wõtta Sinna armoga,
 Et ma Sind ei wiikhasta,
 Et ma woiksin õnsaks sada;
 Siis ma laulan Jummalat,
 Omma Onnisteggial!

Wacsel lapsel.

Wifil: Jესus Onnisteggia is.

1. Waene laps ma ollen teäl.
 Waeste laste Jესa, aita!
 Aita mind siin ilma peäl,
 Hallastust ja armo leida.
 Hoia mind ja kaswata;
 Eest ma ollen isfata.

2. Minno õnsad wannemad,
 Cures mind So hoieks andsid.

Sa keik murred õnnistad,
 Mis mo eest siin nemmad kandsid!
 Sinno truus, armastus,
 Olgo siis mo finnitus.

3. Minno hinge, ihho eest,
 Hoolt, oh armas Jummal! pea.
 Minna tarkust Sinno teest,
 Mis ma ennesest ei tea.
 Aita, et jo norelt ma,
 Võttan targast ellada.

4. Keigest patto rojusfest,
 Minno hinge puhtaks hoia;
 Walle-usko süddamest,
 Oh, mo Jummal! ärraia.
 Aita, et ma truiste,
 Teen So mele järrele.

5. Võttaks monni kiusada,
 Mindki patto kurja tõle;
 Aita siis, et woitlen ma,
 Ja et ikka tulleks mele:
 Et, les patto wasto teäl
 Panneb, se saab õnsaks seäl!

6. Waeste laste finnitus,
 Minno Isand ja mo Jummal!
 Sinno Waimo walgustus,
 Olgo mul, les ma weel rummal.
 Sega mindki juhata
 Ikka, et saan täieks ma!